

Leids wetenschapper en schrijver David van Bodegom beziet in zijn roman het tragische leven van een tropenarts

'Wordt iedereen hier langzaam gek?'

LEIDEN - David van Bodegom studeerde geschiedenis en geneeskunde in Leiden. Hij toog naar Ghana voor zijn promotieonderzoek om de grootmoederhypothese te toetsen. In de avonduren onder zijn klamboe schreef hij aan zijn net verschenen debuutroman 'Nood breekt wet', over een tropenarts vol idealen. Ooit Van Bodegoms droom. Toch is hij blij met zijn rol als wetenschappelijk medewerker bij de Leyden Academy, een internationaal kenniscentrum op gebied van vitaliteit en veroudering.

Tom Naemen, een jonge tropenarts, volgt zijn droom. Hij zet na negen jaar studie voor het eerst voet in een vergeten hoek van Afrika. Het belangrijkste wat hij bij zich heeft is de King: zijn bijbel. Een chirurgisch kookboek voor dokters die op een buitenpost wel twintig specialismen moeten vertegenwoordigen. Dat geldt ook voor Naemen, die soms wel 106 mensen per dag behandelt. Hij moet alles kunnen in het missieziekenhuis, waaraan hij zich drie jaar verbindt.

Een meeslepend verhaal over de houdbaarheid van idealen in een chaotisch wereld. Een roman, die alles in zich heeft om een tweede bijbel te worden voor mensen die zich willen inzetten in een noodgebied.

In hoeverre blijven geloof en idealen in stand als het leven daar blijkt te bestaan uit een aaneenschakeling van noodgevallen? David van Bodegom (34): „De vraag is of alle gekken naar Afrika komen of dat iedereen hier langzaam gek wordt. Het begint met een avontuur en het eindigt met wat is het eigenlijk nut van zo'n missie? Zoveel ellende, zoveel corruptie en in feite zo weinig kunnen betekenen, verandert de persoonlijkheid van een mens. Ook bij een arts die durft te dromen. Tom wordt onverschilliger, valt

af, zijn uiterlijk is niet meer belangrijk, slaapt slecht en hij gaat risico's nemen.”

Er was wel een grens. Hij wilde geen nepmedicijnen voorschrijven. „Ik heb geprobeerd Tom zo neer te zetten dat de lezer begrijpt waarom hij dingen doet, zoals hij ze doet. Ook zijn besluit om terug te keren naar Nederland en in een normaal ziekenhuis niet meer kunnen aarden, hoort bij zijn veranderde omstandigheden. De westerse geneeskunst keert zich tegen hem hier en daar. De bureaucratie en de afgunst van Nederlandse dokters onder elkaar wordt door hem niet meer gesnapt. Evenals hun werkhouding. Hij is in Ghana gewend om door te gaan en zelfstandig beslissingen te nemen. Dat wordt hier niet geduld.”

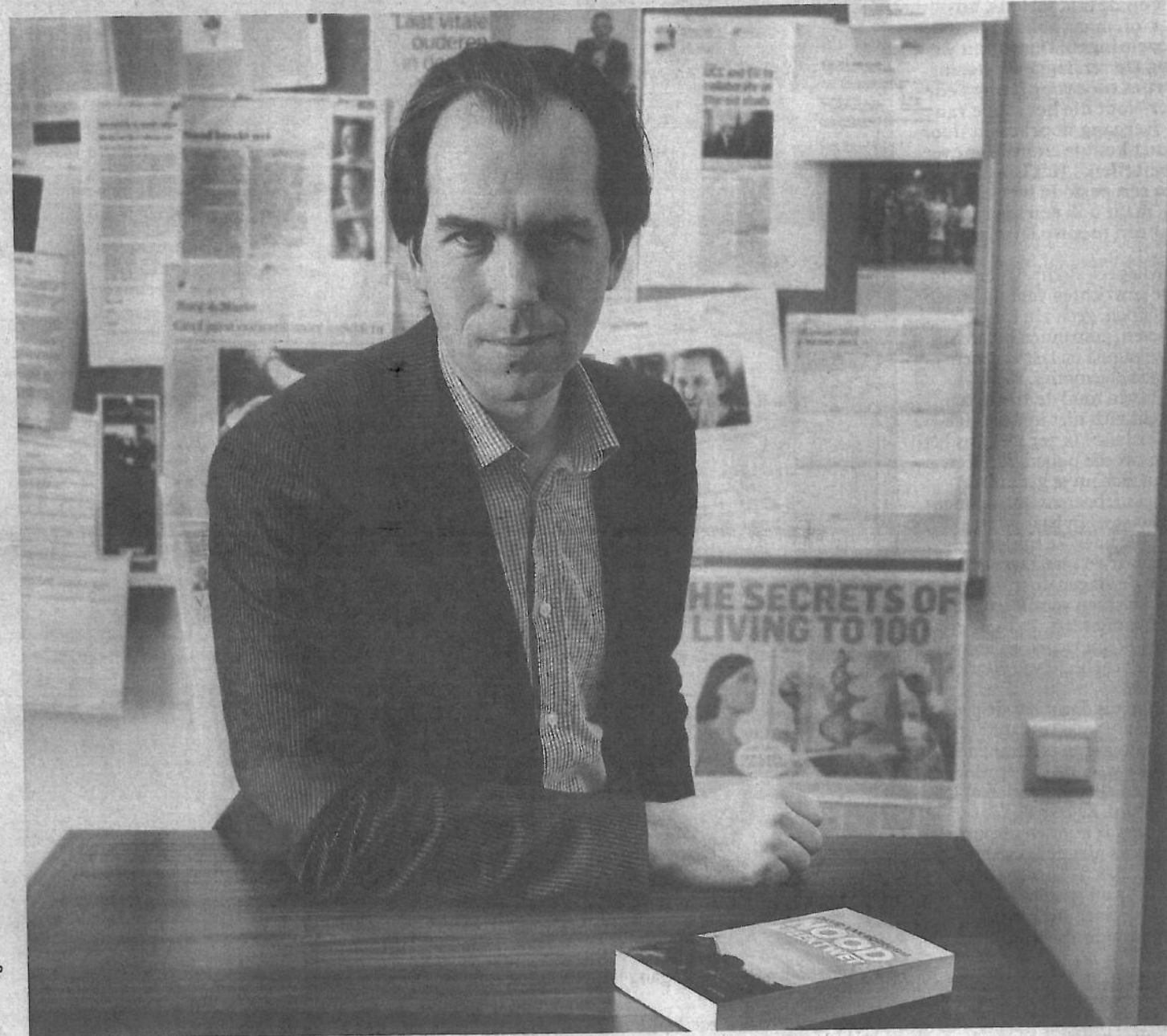
Het is volgens Bodegom ondanks de gedegen Nederlandse opleiding tot tropenarts toch moeilijk voor te stellen wat er daar gebeurt. En dat geldt niet alleen voor de artsen, maar ook voor ontwikkelingswerkers of missionarissen. De één wordt cynisch, de ander dogmatisch. Bij Tom is Afrika uiteindelijk tot zijn binnenste doorgedrongen, tot in zijn moraal. Hij sterft tenslotte in Ghana aan zijn eigen ideaal. De westerse geneesmiddelen die worden

verkocht op de lokale marktjes deugen niet of zorgen voor een resistentie tegen antibiotica. Tom loopt een onbehandelbare tuberculose op.

Toch zegt de jonge wetenschapper dat dit werk moet doorgaan. „Ik denk dat je nooit de invloed moet onderschatten die je op anderen hebt. Zelfs een druppel op de gloeiende plaat betekent hoop of noem het maar inspiratie. Je weet nooit precies wat het effect daarvan is. In Afrika maak je overal het beste van. Dat is een kwaliteit die mensen helpt en het land overeind houdt. Stel jezelf de vraag eens: waarom kunnen wij niet tevreden zijn met wat we hebben in het meeslepende land van de wereld?”

David van Bodegom blijft altijd kritisch. De zes jaar waarin hij regelmatig terugkeerde naar Afrika hebben hem gevormd, zoals hij zelf zegt. Als vrijwillig arts bij de Kruispost op de Wallen in Amsterdam waar hij vreemdelingen, zwerwers en andere mensen die geen zorg kunnen krijgen, ziet hij nog steeds schrijnende gevallen. Dat hij uiteindelijk geen tropenarts is geworden, is zijn keus. „Ik voel me senang in mijn wetenschappelijk werk. Ik begeleid internationale masterstudenten uit Italië tot Senegal. Ik houd me bezig met onderzoek naar levensverwachting, naar veroudering in een natuurlijke omgeving. Genoeg om over te schrijven: literair en wetenschappelijk. En hoe zit het nu met die grootmoederhypothese? „De overleving van Ghanese kinderen hangt niet samen met de aanwezigheid van een oma.”

SASKIA STOELINGA

David van Bodegom: „In Afrika maak je overal het beste van.”

FOTO DICK HOGEWON